

**BEPERKEN PLASTIC VERPAKKINGEN
VOOR EENMALIG GEBRUIK**

(RICHTLIJN SINGLE USE PLASTICS)

1

REGELGEVING SINGLE USE PLASTIC

Gericht op het bestrijden van plastic
zwerfafval

2

REDUCTIE PLASTIC VERPAKKINGEN

3

ZOEKEN NAAR ALTERNATIEVEN

Andere materialen
Bring your own

4

STIMULANS AAN ONDERNEMER

o.a. supheffing

5

BEWUSTWORDING CONSUMENT

o.a. meerprijs verpakkingen

Per 1 juli 2023

- moet er een meerprijs worden gerekend voor bepaalde plastic voedselverpakkingen en drinkbekers die bestemd zijn om mee te nemen en die bestemd zijn voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen
- moeten uitgiftepunten voor vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers een herbruikbaar alternatief aanbieden of 'bring your own' mogelijk maken als de verpakking bestemd is voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen.

Per 1 januari 2024

- geldt een verbod voor eenmalige vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers voor consumptie ter plaatse.

Beperking gratis plastic verpakkingen voor eenmalig gebruik (single use plastics)

Per 1 juli 2023 is het gratis verstrekken van (bepaalde) plastic verpakkingen verboden. Dat is een uitvloeisel van de wetgeving met betrekking tot plastics voor eenmalig gebruik (Single Use Plastics).

De SUP regeling is complex. In dit dossier worden de hoofdlijnen van de regeling beschreven Deze dossier wordt geactualiseerd als er nieuwe informatie is. Houd daarom onze site in de gaten voor nieuwe updates. Mocht u bepaalde vragen hebben die u niet kunt beantwoorden met behulp van dit dossier, neem dan contact op met het Vakcentrum via: reactie@vakcentrum.nl.

Voorkomen van zwerfafval

De SUP-Regeling richt zich met name op plasticverpakkingen met een hoog zwerfafvalrisico. Deze regeling raakt een groot assortiment aan verpakkingen en producten. Zo is de SUP-regeling van toepassing op vistuig, vochtige doekjes, ballonnen, ballonstokjes, tabaksproducten, wattenstaafjes, plastic borden en bestek en rietjes. Maar ook op plastic drinkflessen, drinkbekers, voedselverpakkingen, etc.

In de SUP-Regeling zijn met betrekking tot verschillende producten verboden opgenomen, maar ook andere eisen, bijvoorbeeld ten aanzien van het tegengaan van zwerfafval, bewustmakingsmaatregelen, consumptievermindering-/reductie maatregelen, markeringsvoorschriften en productvereisten. De meeste maatregelen moeten door producenten van verpakkingen, verpakkers en importeurs worden uitgevoerd.

Ruimte voor aantekeningen:

Maar er zijn ook maatregelen die specifiek uitgevoerd moeten worden door uitgiftepunten zoals supermarkten, foodspecialiteitenwinkels, bakkers, groentespecialisten, slaggers, drogisterijen, kiosken en snackbars.

Per 1 juli 2023

Binnenkort moeten gestart worden met de uitvoering van de reductiemaatregelen door deze uitgiftepunten. Deze reductiemaatregelen hebben met name betrekking op vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers en bestaan op hoofdlijnen uit de volgende drie aspecten:

- per 1 juli 2023 moet er een meerprijs in rekening gebracht worden op vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers (dus geen zakjes, wikkels en flesjes) die bestemd zijn om mee te nemen en die bestemd zijn voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen;
- per 1 juli 2023 moeten uitgiftepunten voor vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers een herbruikbaar alternatief aanbieden of 'bring your own' mogelijk maken als de verpakking bestemd is voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen.

N.B. Per 1 januari 2024 geldt een verbod voor eenmalige vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers voor consumptie ter plaatse.

Voor welke producten gelden deze regels?

Het verbod op gratis verpakkingen, oftewel de meerprijs-regeling is van toepassing op vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers. Zakjes en wikkels en drankverpakkingen vallen niet onder de meerprijs-regeling uit de Regeling!

Vormvaste voedselverpakkingen

Vormvaste voedselverpakkingen zijn verpakkingen, (zijnde containers en bakjes) met of zonder deksel, voor voedingsmiddelen, niet zijnde zakjes en wikkels.

Verpakkingen van voorverpakt voedsel vallen onder de regelgeving als alle vier de onderstaande vragen met 'ja' kunnen worden beantwoord:

- Is het product geschikt voor onmiddellijke consumptie?
- Wordt het product typisch vanuit de verpakking genuttigd?
- Is het gereed voor consumptie zonder verdere bereiding?
- Bevat de verpakking minder dan 2 porties (namelijk een eenpersoonsportie)?

Voedselverpakkingen met droge voedingsmiddelen of voedingsmiddelen die koud verkocht worden en verder moeten worden bereid en voedselverpakkingen die verkocht worden in meerdere eenheden van eenpersoonsporties (Multi packs), vallen buiten de regeling.

Kijk voor de precieze uitwerking op verpakkingsniveau in de afwegingskader '[Regelgeving kunststofproducten voor eenmalig gebruik](#)' van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en de aanvullende '[Vragen en antwoorden met aanvullende voorbeelden](#)'.

Drinkbekers

Drinkbekers zijn bekers voor eenmalig gebruik geheel of gedeeltelijk gemaakt van kunststof, inclusief bekers van bio afbreekbaar plastic, bekers van papierlaminaten met een kunststof coating of bekers van (natuurlijke) materialen met een kunststof binder, met of zonder (herplaatsbaar) deksel voor de consumptie van dranken, waaronder:

- van tevoren gevulde bekers voor de consumptie van (koude) dranken;
- lege bekers die worden verkocht in groothandels;
- bekers met instant poeders waar bijv. melk of water aan moet worden toegevoegd voordat het product wordt genuttigd.

Uitgesloten zijn herbruikbare bekers, geheel of gedeeltelijk gemaakt van kunststof, die in het kader van navulregelingen worden verkocht.

Kijk voor maatwerk beoordelingen ten aanzien van specifieke vormvaste voedselverpakkingen en drinkbekers op de site van het afvalfonds of in het [‘afwegingskader regelgeving’](#) van het Ministerie van IenW waar ook beslisbomen in zijn opgenomen en voorbeelden.

Wat zijn de maatregelen?

Per 1 juli Meerprijs verplicht

Een uitgiftepunt mag per 1 juli 2023 **‘wegwerpbekers’** of **‘vormvaste voedselverpakkingen’** met plastic voor eenmalig gebruik die zijn bestemd om mee te nemen of voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen volgens de Regeling, niet meer gratis meegeven/aanbieden. Klanten moeten hiervoor voortaan een meerprijs betalen.

Deze meerprijs-regels gelden ook voor wegwerpbekers en -voedselverpakkingen die van bioplastics (biologisch afbreekbaar plastic of plastic van hernieuwbare grondstoffen) zijn. Bioplastics zijn in het milieu namelijk net zo schadelijk als andere plastics.

Voor 100% papieren- en andere plasticvrije wegwerpverpakkingen hoeft geen meerprijs in rekening te worden gebracht.

Voor voedselverpakkingen en drinkbekers die bestemd zijn voor consumptie ter plaatse hoeft in 2023 geen meerprijs in rekening te worden gebracht. Dergelijke verpakkingen zijn vanaf 1 januari 2024 verboden. Kijk voor de precieze uitwerking op verpakkingsniveau in het afwegingskader [‘Regelgeving kunststofproducten voor eenmalig gebruik’](#) van het Ministerie van IenW.

Aanbieden herbruikbaar alternatief verplicht

Is een drinkbeker of vormvaste voedselverpakking bestemd voor consumptie onderweg, afhalen en bezorgen, dan is het aanbieden van een herbruikbaar alternatief of ‘bring your own’ (in het geval van bereiding ter plaatse) vanaf per 1 juli 2023 verplicht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan koffie-to-go.

Per 1 januari 2024 zijn plastic bekers en vormvaste plastic voedselverpakkingen voor consumptie ter plaatse niet meer toegestaan. De eenmalige wegwerpbekertjes van een koffiemachine in de winkel vallen onder deze consumptie ter plaatse-regeling en zijn dus per 1 januari 2024 verboden. Bedenk dus een herbruikbaar alternatief of accepteer een beker van de klant.

Ruimte voor aantekeningen:

Hoe te handelen?

Per 1 juli moet een ondernemer wegwerpbekers en de vormvaste voedselverpakkingen apart in rekening brengen (als meerprijs).

Let op! De meerprijs hoeft niet in rekening te worden gebracht voor de 'drankverpakkingen' of de 'zakjes en wikkels' die ook in de Regeling worden genoemd.

De ondernemer mag zelf bepalen welke meerprijs voor de wegwerpbekers of voedselverpakkingen wordt gevraagd!

De Autoriteit Consument en Markt heeft het Vakcentrum laten weten dat prijsafspraken met collega's ook met betrekking tot deze meerprijs verboden zijn.

Als richtbedragen voor de meerprijs wordt vanuit de Rijksoverheid gedacht aan:

- € 0,25 voor bekera's,
- € 0,50 voor de verpakking van een maaltijd
- € 0,05 voor voorverpakte groente, fruit, noten en kleine portieverpakkingen.

Grensregio's

In Duitsland hoeft een ondernemer geen meerprijs in rekening te brengen. In Vlaanderen worden nog verschillende opties besproken en is men hier nog niet helemaal uit. Als een uitgiftelocatie in een grensgebied is gesitueerd, is het logisch om bij het bepalen van de meerprijs rekening te houden met deze verschillen.

Voor wie is de meerprijs?

De 'opbrengsten' van het beprijzen mag door uitgiftepunten naar eigen inzicht geïnvesteerd worden in bijvoorbeeld herbruikbare alternatieven voor de klanten.

Wat moet er op de kassabon?

Volgens consumentenrecht moet de klant kunnen weten wat er betaald moet worden voor het product en, in dit geval de verpakking. Denk ook om de prijzen in de schappen, online en de folders die moeten worden aangepast.

De meerprijs moet per artikel op de bon komen te staan en net als het statiegeld genoemd worden bij het betreffende artikel. Het totaal aan heffingen op verpakkingen mag niet worden getotaliseerd.

De meerprijs hoeft niet op de korte bon (wel op de lange bon). De klant heeft de meerprijs dan immers al op het scherm van de kassa kunnen zien staan.

Het Vakcentrum adviseert om de meerprijs aan te duiden als 'Heffing SUP'. Zo ontstaat uniformiteit en daarmee helderheid voor de consument.

BTW

Over de verkoop van wegwerpbekers en -bakjes moet btw worden betaald. Leidend is het product dat in de wegwerpverpakking zit. Dit betekent dat voor de verpakking hetzelfde btw-tarief geldt als voor het product dat wordt verkocht. Wordt er bijvoorbeeld een wegwerpbeker met koffie of frisdrank verkocht? Dan moet er 9% btw worden betaald voor de wegwerpbeker: het tarief voor koffie en frisdrank. Maar wordt er bijvoorbeeld een wegwerpbeker met wijn of bier verkocht? Dan geldt dat er 21% btw voor de beker moet worden betaald: het tarief voor alcoholhoudende dranken.

Ruimte voor aantekeningen:

Bring-your-own of herbruikbare verpakkingen

Helaas is er niet voor alle plastic wegwerpverpakkingen een duurzaam alternatief op de markt zonder plastic. Je kunt ook niet alles door papier vervangen, kartonnen bekertjes bevatten vaak ook plastics en ook bioplastics zijn verboden (want schadelijk voor het milieu) en dus geen alternatief.

Bring-your-own

Aan de verplichting om een duurzaam alternatief te bieden kan de ondernemer invulling geven door in ieder geval een door de consument meegebrachte drinkbeker of voedselverpakking te accepteren (ook wel bekend als het concept 'bring-your-own'). In dit geval wordt er door de exploitant geen verpakking uitgegeven en hoeft er logischerwijs geen meerprijs in rekening te worden gebracht.

N.B. Uw klant is zelf verantwoordelijk voor de hygiëne van het voedsel vanaf het moment dat hij of zij het voedsel aanneemt in een eigen verpakking. Als u bring your own aanbiedt als herbruikbaar alternatief voor klanten, mag u een meegebrachte verpakking weigeren als deze er niet schoon uitziet.

Herbruikbare verpakkingen

Een andere mogelijkheid is dat de exploitant een drankje of maaltijd in een herbruikbare verpakking verstrekt en daar een retourpremie of statiegeld voor vraagt en dit bedrag terugbetaalt als de consument de verpakking na consumptie op een later moment retour geeft.

Het is ook dan belangrijk om een geldelijk bedrag zichtbaar in rekening te brengen voor het geval de verpakking niet terugkomt en er daardoor alsnog sprake is van eenmalig gebruik.

Retoursysteem

Nog een mogelijkheid is dat een herbruikbare beker of voedselcontainer binnen een breder retoursysteem verstrekt wordt. Ondernemers kunnen gezamenlijk, eventueel met medewerking van een externe partij die het wassen en de logistiek verzorgt, een hergebruik-systeem opzetten of aansluiten bij bestaande hergebruiksystemen. Ook in dit geval is het belangrijk een geldelijk bedrag of andere vorm van retoursysteem zichtbaar in rekening te brengen om te zorgen dat de verpakking retour komt en kan worden hergebruikt.

Op de [site](#) van Nederland Schoon is meer te vinden over [herbruikbare verpakkingen en mogelijke retoursystemen](#).

Voorverpakt niet opnieuw verpakken

Voor voorverpakte dranken en voedingsmiddelen voor onmiddellijke consumptie, die bedoeld zijn om mee te nemen of te bezorgen geldt de verplichting tot het aanbieden van een herbruikbaar alternatief niet. Dit betekent dat voor een afgiftepunt dat bijvoorbeeld maaltijden of koude dranken in een voorverpakte voedselcontainer of drinkbeker aanbiedt, louter een verplichting tot beprijzen geldt. Dit is mede ingegeven om te voorkomen dat voorverpakte voedingsmiddelen ter plekke (moeten) worden uitgepakt en overgeheveld in een herbruikbare alternatieve verpakking. Een dergelijke praktijk zou in tegenstelling zijn met de doelstellingen van de Regeling.

Ruimte voor aantekeningen:

Ruimte voor aantekeningen:

Uitzonderingsmogelijkheid voor consumptie ter plaatse

Er is een uitzonderingsmogelijkheid op het verbod per 1 januari 2024 voor drinkbekers en vormvaste voedselverpakkingen voor consumptie ter plaatse, mits de uitgiftelocatie de eenmalige bekers en vormvaste voedselverpakkingen direct inzamelt voor hoogwaardige recycling. Dit geldt op dit moment alleen voor bekers of voedselverpakking die van PET (polyethyleentereftalaat) zijn gemaakt. Als u van deze uitzonderingsmogelijkheid gebruik wilt gaan maken, moet u zich aanmelden bij de Inspectie Leefomgeving en Transport. Ook moet u het materiaal zelf inzamelen en aanbieden voor hoogwaardige recycling. Het percentage dat u minimaal moet inzamelen loopt jaarlijks op (van 75% in 2024 naar 90% vanaf 2027). Op deze drinkbekers en vormvaste voedselverpakkingen hoeft geen meerprijs in rekening te worden gebracht.

Aanvullende informatie

Op onze website vindt u de verwijzingen naar de diverse overheidssites en -publicaties met beslisbomen, vragen en antwoorden. Ook geven we daar de links diverse andere informatiebronnen.

www.vakcentrum.nl/verpakking

Bovenstaande tekst beschrijft de situatie per 15 juni. Kijk op de website of een actuelere versie beschikbaar is.

Heeft u vragen neem dan contact op met het Vakcentrum via (03348) 41 97 71 of reactie@vakcentrum.nl

¹Deze richtbedragen komen uit een onderzoek van de Rijksoverheid onder consumenten naar de bereidheid om extra te betalen voor verpakkingen:

- voor bekers on-the-go: €0,25. Uit het onderzoek bleek dat onder €0,14 er geen effect is en boven €0,32 weerstand ontstaat;
- voor een maaltijd (dit kan bestaan uit meerdere verpakkingen): €0,50. Uit het onderzoek bleek dat onder €0,29 er geen effect is en boven de €0,67 weerstand ontstaat);
- voorverpakte groente, fruit en noten en portieverpakkingen: richtbedrag €0,052. Dit bedrag is lager om de proportionaliteit t.o.v. de prijs van het product zelf in acht te nemen en consumptie van groente, fruit en noten niet te ontmoedigen.

Deze bedragen worden als niet-bindende adviesbedragen meegegeven.

De informatie in dit dossier is met grote zorgvuldigheid samengesteld door het Vakcentrum. Aan de inhoud van dit dossier kunnen geen rechten of aanspraken ontleend worden. Mocht u vragen of opmerkingen hebben ten aanzien van dit dossier, dan kunt u contact met ons opnemen via: reactie@vakcentrum.nl

PASSIE VOOR ONDERNEMERSCHAP

Vakcentrum Expertise bundelt de kennis en ervaring die beschikbaar is bij de leden en het netwerk van het Vakcentrum, de brancheorganisatie voor zelfstandig retailondernemers in food, non-food en fast moving consumer goods en franchisenemers.

Het Vakcentrum gelooft in de kracht van zelfstandig retailondernemers en hun belang voor de lokale gemeenschap. Daarom zet het Vakcentrum zich met passie in om de ondernemer alle ruimte te bieden om zijn of haar werk te kunnen doen. Dat doet het Vakcentrum door belangenbehartiging, dienstverlening en het bieden van concrete voordelen.

Dat doet het Vakcentrum met Vakcentrum Expertise;
Samen voor resultaat!

U schakelt met Vakcentrum Expertise via:
(0348) 41 97 71 of reactie@vakcentrum.nl

